

Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Analizi

Analysis of Traditional Academic Tourism Education Search Conferences in Türkiye

Mehtap CELEP , Bilgehan GÜLCAN*****

** (Sorumlu Yazar), Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 06830, Turizm Fakültesi, Gölbaşı Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara.

E-posta: mehtap.celep@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6633-8977

*** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 06830, Turizm Fakültesi, Gölbaşı Yerleşkesi, Gölbaşı, Ankara.

E-posta: bilgehan.gulcan@hbv.edu.tr

ORCID: 0000-0002-9884-4695

MAKALE BİLGİLERİ

Makale İşlem Bilgileri:

Makale İşlem Bilgileri:

Gönderilme tarihi: 9 Haziran 2023

Birinci düzeltme: 17 Mayıs 2023

İkinci düzeltme: 31 Temmuz 2023

Kabul: 25 Ağustos 2023

Anahtar sözcükler: Turizmde bilgi üretimi, Mod 1 bilgi, Mod 2 bilgi, Arama konferansı, Geleneksel akademik turizm eğitimi arama konferansları.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 9 June 2023

Resubmitted: 17 May 2023

Resubmitted: 31 July 2023

Accepted: 25 August 2023

Key words: Tourism knowledge production, Mod 1 knowledge, Mod 2 knowledge, Traditional academic tourism education search conferences.

GİRİŞ

Turizm hareketlerinin özellikle yeni coğrafyaların keşfine yönelik merak, dini ve sağlık amaçlı

* Bu çalışma, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalında, Prof. Dr. Bilgehan Gülcan'ın danışmanlığında yazılan "Bir Bilgi Üretim Platformu Olarak Türkiye'de ki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZ

Turizmde bilgi üretimi ihtiyacının artması; mod 1 ve mod 2 bilgi üretiminin paydaşları olan akademi, özel sektör ve politika yapıcılar arasında iş birliğini gerektirmektedir. Bu anlamda arama konferansları, paydaşları bir araya getiren ve önemli mod 2 bilgi üretim platformlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, akademi ve özel sektörden seçilen katılımcılarla ortak aklı ortaya koymayı amaçlayan geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları dizilerini analiz etmek ve bilgi üretiminde daha etkin bir rol oynayabilmesine imkân veren öneriler ortaya koymaktır. Araştırma verileri söz konusu konferanslarda farklı sorumluluk alan paydaşlara uygulanan yarı yapılandırılmış görüşmeler ve katılımcı gözlem tekniklerinden faydalanılarak elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda bilgi üretiminde etkin bir rol oynayabilmesine imkân veren öneriler arasında; konferans etkinliği için devamlı hale gelmesi, çıktıların bütün paydaşlar ile paylaşılması ve konferans sonuçlarının izlenmesi için bir kontrol mekanizmasının geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

Increasing need for knowledge production in tourism; mode 1 and mode 2 require cooperation between the stakeholders of knowledge production, namely academia, the private sector and policy makers. In this sense, search conferences are accepted as one of the important mode 2 knowledge production platforms that bring the stakeholders together. The aim of this study is to analyze the traditional Academic Tourism Education Search Conferences series aiming to reveal common sense with the participants selected from academia and the private sector, and to put forward suggestions that allow it to play a more active role in knowledge production. Research data were obtained by using semi-structured interviews and participant observation techniques applied to stakeholders who took different responsibilities in these search conferences. As a result of the analyzes made, among the suggestions that allow it to play an active role in the production of information; It has emerged that a control mechanism should be developed for the conference event to become continuous, to share the outputs with all stakeholders and to monitor the conference results.

seyahatler ile çok eski tarihlerde başladığı görülmektedir. Ancak akademi içerisinde turizmin araştırmalara konu edilmesi 20.yüzyılda gerçekteleşmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise turizm ile ilgili hareketliliğin uluslararası boyutunun artması, 1960'lı ve 1970'li yıllarda akademik çalışmalarda turizm daha fazla yer tutmasını beraberinde getirdiği görülmektedir. 1980 ve 1990'lı yıllara gelindiğinde ise turizm alanında üretilen

bilginin çok hızlı geliştiği ve çok disiplinli bir karaktere sahip olduğu görülmeye başlamıştır. Jafari ve Ritchie (1981) turizm alanında bilgi üreten başlıca disiplinlerin ekonomi, antropoloji, sosyoloji ve coğrafya olduğunu belirtmişlerdir. Bu bağlamda turizmin çok disiplinli bir araştırma alanına sahip olduğu ortaya çıkmaya başlamıştır. Ayrıca 1990'lı yıllardan itibaren, turizm adına ortaya konulan bilginin epistemolojik açılardan da tartışılmaya başlandığı ve turizmin kendisinin disiplinler kimliğinin ele alındığı yıllar olmuştur. Bu yıllardan sonra günümüze kadar geçen süre içerisinde turizmde üretilen bilginin, yüksek lisans/doktora programlarının ve akademik yapılanmadaki kapsamının belirgin bir biçimde gelişme göstermesi, turizmin akademiye yeni bir disiplin olarak kabul edilmesini beraberinde getirmiştir.

Yeni bir disiplin kimliği ile ortaya çıkan turizm, kendi alanındaki mod 1 bilgi üretiminin yanı sıra, akademi dışarısında üretilen mod 2 bilgisinin de yoğun olarak karşılık bulduğu bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak turizm literatüründe akademik ortamlarda üretilen mod 1 bilgisi üzerine yapılmış çalışmalara ağırlık verilirken, akademi dışında bilgi üretimini içeren mod 2 bilgisi üretimini geri planda bırakmış görünmektedir.

Arama konferansları, akademi ve akademi dışı bilgi üretim paydaşlarını bir araya getirerek, bir anlamda mod 2 bilgisini ortaya koyan bilgi üretim platformlarından biri olarak kabul edilebilir. Bu kapsamda Türkiye'de 2009 yılından başlayıp ve en son 2019 yılı aralık ayı itibari ile 15.si düzenlenen Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları dizisi, sadece Türkiye için değil dünya turizmi için de ender görülen düşünce kuruluşu örneklerden biri durumundadır. Söz konusu bu konferanslar dizisi, turizm alanındaki akademik çalışmaların ve eğitim-öğretim ile ilgili etkinliklerin niteliğinin yükseltilmesine katkıda bulunma amacı taşımaktadır. Düzenlenen 15 arama konferansında turizmle ilgili çeşitli konular masaya yatırılmıştır ve üretilen çözüm önerileri basılı bildiriler olarak paydaş çevrelere sunulmuştur. Arama Konferansı sonuçları hem akademiye hem sektör temsilcilerine hem de politika

yapıcılara önemli katkı sağlayabilir durumdadır. Diğer taraftan geçen süre içerisinde söz konusu konferansların bu katkıyı ne derece sağladığına yönelik eleştirel bir analizinin yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışmada, Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları dizilerinin performansını farklı başlıklarda analiz ederek, akademi, özel sektör ve politika yapımcıları için daha etkin bir rol oynayabilmesine imkân veren öneriler ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın turizm araştırmacılarına yol göstereceği ve literatürdeki bu önemli boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde ilgili olarak turizmde bilgi üretimi, bu kapsamda mod 1 ve mod 2 bilgisi, arama konferanslarının mod 2 bilgi platformu olarak önemi ve son o olarak Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarından bahsedilecektir.

Turizmde Bilgi Üretimi

Turizmin, son otuz yılda gelişen bir bilgi birikiminin konusu olduğu görülmektedir (Hall ve diğerleri 2004). Kendi alanına katkıda bulunan diğer disiplinler ile karşılaştırıldığında, turizm genç bir çalışma alanı olarak kabul edilmektedir. 1970'li yıllardan itibaren ise, turizm ile ilgili ilk çalışmalar ortaya çıkmaya başlamıştır (Graburn ve Jafari 1991). Turizmin çıkış noktası olarak sayılan ekonomi disiplini ile birlikte, turizm olgusunu açıklayan teorileri ortaya koyan çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır (Gülcan 2009). Turizm çalışmalarına yönelik araştırmalar ilerledikçe, turizm bilgisinin nasıl üretilebileceği konusunda yeni görüşler ortaya çıkmaya başlamıştır. Turizmin doğası gereği karmaşık bir yapıya sahip olması, tutarlı ve açıkça tanımlanabilir bir akademik disiplin olup olmadığı konusunda çeşitli fikir ayrılıkları bulunmaktadır.

Bazı yazarların akademik çalışmaların göstermiş olduğu gelişimden dolayı turizmi bir disiplin statüsünde kabul ettikleri görülmektedir. Örneğin Goeldner (1888) turizmi *bir disiplin* olarak tanımlamaktadır. Jovicic (1988) ise, "*Turizmoloji*" teriminin kullanılmasını ve ayrı bir turizm

biliminin oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Turizm araştırmaları yapısı gereği karmaşık bir fenomendir ve mevcut bir disiplin içerisinde yeterince ele alınamayacağını ifade etmektedir. *Turizmoloji* ile ayrı bir disiplinin ortaya çıkması ile bütüncül bir turizm teorisinin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Böylece turizm bilgisi; disiplin içerisinde kendiliğinden hareket edebilecek, kalite kontrolü sağlanabilecek ve turizm akademisyenleri de diğer disiplinlerden olanlar ile eşit payda üzerinde yer aldıkları kabul edilecektir (Tribe 1997: 642). Ayrıca disiplin statüsünün kabul edilmesiyle birlikte, turizm bilgisini geliştirmek için gerekli yapılar da sağlanmış olacaktır.

Turizm çalışmalarının bir disiplin oluşturması mümkün müdür? Bu cevabı zor bir sorudur ve yazarların neredeyse kendileri bile, henüz turizmi bir disiplin olarak kabul etmemektedirler (Kunwar 2018:127). Bu bağlamda turizm çalışmalarının bir disiplinden ziyade bir çalışma alanı olarak kabul edildiği görülmektedir (Tribe 1997: 653). Örneğin Gunn (1994: 3) pazarlama, coğrafya, antropoloji, davranış bilimleri, ticaret, tarih, siyaset bilimi ve planlama gibi disiplinlerin turizme katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Tribe'a (1997: 647) göre alanlar, turizm veya mühendislik gibi belirli olgular ve uygulamalara yoğunlaşarak oluşturulmaktadır. Bu sebeplerden dolayı alanlar ve disiplinler arasındaki bilgi, farklı yönlerde akmaktadır.

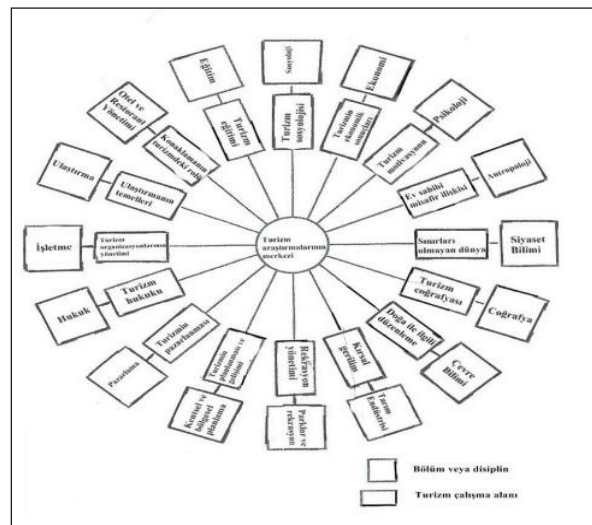
Turizmin ayrı bir disiplin olup olmaması konusu yerel literatürde en fazla Gülcan tarafından ele alındığı görülmektedir. Gülcan (2009) öncelikle turizmin disiplinler evrimini tarihsel bir bakış açısı ile ele almaktadır. Ardından turizm akademisyenlerinin turizmi ayrı bir bilim dalı olarak kabul edip etmemelerine yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir (Gülcan 2009). I. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresinde ise, turizmin çok disiplinli ve disiplinler arası yapısını ele almıştır. Ayrıca doçentlik alanındaki sorunların, üretilen turizm bilgisini olumsuz yönde etkilediğini incelediği görülmektedir (Gülcan 2011).

Tek başına bir disiplinin turizmi anlaması zor bir durum olarak görülebilmektedir. Ancak tu-

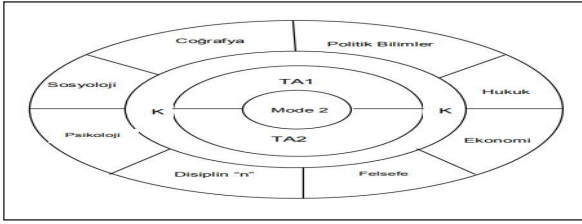
rizmde çok disiplinli bir yapı benimsenirse uygun koşullar oluşturulabilmektedir. Çok disiplinlilik bir araştırmacı veya araştırma ekibi tarafından, araştırma konularının anlaşılması için birden fazla disiplin tekniklerinden faydalanmaları olarak ifade edilmektedir (Kellert 2008). Jafari ve Ritchie'ye (1981) göre, turizmin çok disiplinli bir yapıya sahip olduğu görülmektedir ve ekonomi, sosyoloji, psikoloji, coğrafya gibi çeşitli disiplinler alana katkıda bulunmaktadır:

Bu model, turizm çalışmalarının çok disiplinli bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ancak işletme, pazarlama ve hukuk gibi çalışmalar çeşitli problemler meydana getirmektedir. Bu durumun temel sebebi, turizm araştırmalarının (TA) iki alana ayrılmasından kaynaklanmasıdır. Tribe (1997), alanlar ve disiplinler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için bir model ortaya koymuştur:

Kutuların iç çemberindeki kısım (TA1) turizm araştırma alanı olarak adlandırılmaktadır. Kutuların dış halkasındaki kısım ise disiplinler veya bölümler olarak gösterilmektedir. Dış çember turizm çalışmalarının disiplin yaklaşımını içerirken, iç çember ise disiplinin ilgisi alanındaki çalışmaları içermektedir. Turizm araştırmalarının ikinci alanı (TA2), işletme dışı turizm araştırmalarını içermektedir. Turizm alanı aşağıdaki şekildeki gibi temsil edilmektedir (Tribe 1997):

Şekil 1. Turizm Çalışması: Disiplin ve Yaklaşım Seçimi (Jafari ve Ritchie 1981'den aktaran Gülcan 2009)

Şekil 2. Turizm Bilgisinin Yaratılması (Tribe 1997'den aktaran Gülcan 2009)

(Dış çember: Disiplinler ve Alt Disiplinler, Orta Çember: Turizm Alanları, İç Çember: Turizm Dünyası, TA1: İşletme ile İlgili Disiplinlerarasılık, TA2: İşletme Dışı Çalışmalar). A

$$(TA) = TA1 + TA2$$

Bu model, turizmde bilgi üretimini ve turizm alanındaki gelişmeleri göstermek için kullanılabilir. Dış ve orta çember arasındaki yer turizm alanını temsil etmektedir ayrıca bu kısım turizm teorilerinin ve turizm kavramlarının üretildiği yer olarak belirtilmektedir. Bu alan ise k bandı olarak adlandırılmaktadır (Tribe 1997). Modele göre, turizmde bilgi üretimi Mod 1 ve Mod 2 olmak üzere iki bölümde gerçekleşmektedir (Gibbons ve diğerleri 1994). Mod 1 bilgisi disiplin sınırları çerçevesinde üretilmektedir ve çoğunlukla akademide geliştirilen bir bilgi olarak kabul edilmektedir (Merton 1996; Ziman 2000). Araştırmalar bilimsel bir topluluk tarafından gerçekleştirilmektedir ve yapılan çalışmaların toplum tarafından da bilimsel bir araştırma olarak kabul edilmektedir (Sismondo 2008; Jasanoff 2009). Bu bilgi üretiminde araştırılacak sorular dahil olmak üzere, her konuya bilimsel kriterlere göre karar verilmektedir. Ayrıca belirlenen kurallara ve yöntemlere de sadık kalınmaktadır. Mod 2 bilgisi ise, geleneksel bilgi üretim moduna göre daha geniş bir uygulama alanına sahip olduğu dikkat çekmektedir. Yeni bilgi üretimi toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir (Jasanoff 2004; Styhre ve Lind 2010). Mod 2'de bilim fikri ilk olarak endüstri ve politika yapımcılarından başlatılmaktadır. Bu bağlamda, paydaşların ihtiyaçlarına yönelik bir bilgi üretimi gerçekleştirilmektedir. Esasında bu bilgi üretim formu mod 1 içerisinde geliştirilmiştir, fakat diğerine göre daha karmaşık bir yapıya sahiptir. Karşı karşıya kalınan sorunlara yönelik pratik çözümler üretmek, daha fazla önem ka-

zanmaya başladığı görülmektedir. Uygulama bağlamlarıyla ilgili problemleri pratik çözümlere kavuşturmak mod 2'deki ayrılma noktasını oluşturmaktadır (Platenkamp 2007). Bu yeni mod şekli disiplin çerçevesinde ayarlanamadığından bir uygulama bağlamında çalışmaktadır ve kalite kontrolünde daha geniş bir kriter aralığı kullanılmaktadır (Gibbons ve diğerleri 1994). Turizm bilgisi ise akademik toplumun dışında geliştirilmektedir ve bu bilgi üretimi merkezleri arasında endüstri, hükümet, ilgi grupları, araştırma enstitüleri, danışmanlıklar ve düşünce kuruluşları bulunmaktadır (Tribe 1997). Bu çalışma mod 2 bilgi üretiminde etkin rol alan bir başlık olarak düşünce kuruluşlarını (Think Tank) konu etmektedir. Bu kapsamda Türkiye, Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları adıyla 2019 yılı itibarıyla 15. düzenlenmiş olan, Türkiye için tek ve dünya için de nadir örneklerden birine sahiptir. Böylece çalışma, mod 2 bilgisinin üretiminde rol alan ve düşünce kuruluşu niteliğindeki söz konusu geleneksel arama konferanslarını farklı cephelerden ele almaktadır.

Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları

2009 yılından başlayıp 2019 yılı aralık ayı itibarıyla 15.si düzenlenen Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları dizisi, Türkiye'de turizm alanındaki akademik çalışmaların ve eğitim-öğretim ile ilgili etkinliklerin niteliğinin yükseltilmesine katkıda bulunma amacı taşıyan ve düşünce kuruluşu (think tank) kimliği taşıyan tek örnek durumunda olduğu görülmektedir. Düşünce kuruluşları; ortaya çıkan problemlerin çözülmesine ve kilit paydaşlar arasında fikir alışverişi için yapıcı çözümler sağlamaya yardımcı olduğu belirtilmektedir (Weaver ve McGann 2017). Bu bağlamda arama konferansları, belirsiz ve problemliler olarak görülen ortamlara uyum sağlamanın etkili yollarından bir tanesi olarak görülmektedir. Uyum, bir sistemin dezavantaj durumuna geçtiğinde verimliliğini artırmak için kendisini veya çevresini değiştirmesidir (Ackoff ve Emery 2006). Arama konferansları temelinde değişimleri etkilemek amacı ile kullanılmaktadır. Farklı paydaşları planlama ve problem

çözme gibi süreçlere dahil ederek; demokratik ve işbirlikçi bir ortamda iletişim kurulmasına zemin hazırlamaktadır. Bu bakımdan arama konferansları, karmaşık problemlere çözüm yolu bulmaya yardımcı olmak için geliştirilmiş bir araştırma yaklaşımı olarak kabul edilmektedir. Düzenlenen 15 arama konferansında çeşitli üniversitelerden akademisyenler, sektör paydaşları, çeşitli sivil toplum örgütleri ve meslek odası üyelerinin katılımıyla konular ele alınmıştır (Kozak 2009).

Bu toplantılarda lisans düzeyindeki turizm eğitimi ile ilgili çözüm önerileri, turizm alanının disiplin düzeyindeki konumu, akademik ders kitapları yazımı, yayımı ve dağıtımına ilişkin çözüm önerileri, turizm alanında doçentlik derecesine sahip olmak isteyenler adaylarda olması gereken nitelikler, rekreasyon ve rekreasyon yönetimi programlarının farklı ve ortak yönleri, gastronomi veren programların lisans ve lisansüstü düzeyde incelenmesi, seyahat acenteciliği eğitiminde karşılaşılan sorunlar, turizm rehberliği eğitimi, KKTC turizmde yaşanan sorunlar, 21. yüzyılda turizm ve otelcilik eğitiminde izlenilmesi gereken yol, Kastamonu Pınarbaşı ilçesinin doğa turizminin korunmasına yönelik sorular ve geleceğin turizm fakültelerinin yapılanması şeklinde özetlenebilir¹. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları, ortak akılın üretilmesine katkıları sunmaktadır. Bu konferanslarda bir grup fikir sahibi kişiler bir araya gelmektedirler ve arzu edilen bir geleceğe yönelik isteklerini işbirliği çerçevesinde tasarlamaktadırlar. Klasik konferanslardan farklı bir düzenek içerisinde, ortak akla ulaşmak için grup katılımcıları iki veya üç gün boyunca bir araya gelmektedirler (Kozak ve diğerleri 2016).

Konferanslarda öncelikle büyük gruplar eşit bir şekilde daha küçük çalışma gruplarına bölünmektedir. Toplantılar belirlenen konferans görevi bitinceye kadar çalışmalarını sürdürmektedirler. Grup çalışmaları sırasında iki yöntem ve teknikten yararlanılmaktadır. Birincisi SİSMA, diğeri ise SWOT analizidir. İlk teknik olan SİSMA, "Sistem, İş, Süreç, Meslek Analizi"

kelimelerinin kısaltması olup analiz yönteminimidir. Bu çalışma kısa bir süre içerisinde verimli sonuçlar alınabilmesine olanak vermesinin yanı sıra güvenilir, etkin, hızlı ve düşük maliyetli bir yöntem olarak kabul edilmektedir (Kozak 2009). İkinci teknik olan SWOT (s-güçlü yönler, w-zayıf yönler, o-fırsatlar, t-tehditler) ise durum analizlerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Tüm konferansların sonunda ise bir sonuç raporu yayımlanmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın evreni ve örnekleme, geçerlilik ve güvenilirlik, araştırma soruları ve veri toplama yöntemleri açıklanmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'de ki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında ele alınan konular, konuların güncelliği, katılımcı profilleri, katılımcı seçme kriterleri, bilginin ortaya konulmasında izlenen yöntemler ve ortaya çıkan sonuçların akademi ve sektöre yansımalarının belirlendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nitel araştırma, insanların deneyimlerini nasıl yorumladıklarını, dünyalarını nasıl oluşturduklarını ve çevrelerindeki olayları nasıl bağdaştırdıkları ile ilgilenmektedir (Taylor ve diğerleri 2016). Araştırma deseni olarak ise fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Fenomenolojinin temel amacı, yaşanmış bir deneyimi tam olarak tanımlamaktır (Mapp 2008). Bu çalışmada fenomenoloji deseninin tercih edilmesinin nedeni; Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları düzenleyicilerinin, moderatörlerinin, katılımcılarının yaşadıkları deneyim ile ilgili düşüncelerini ve bu konferanslara nasıl bir anlam yüklediklerini ortaya çıkarmak için uygun bir yöntem olmasıdır. Bu noktada Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı organizatörlerinin, moderatörlerinin ve katılımcılarının bu deneyim ile ilgili düşüncelerini, görüşlerini ve bu konferanslara nasıl bir anlam yüklediklerini ortaya çıkararak, söz konusu olan deneyimin temel özünü erişmektedir.

¹ <https://anatoliajournal.com/aramak/>

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın örneklemini Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları düzenleyicilerinden, moderatörlerinden ve katılımcılarından oluşmaktadır. Söz konusu olan konferansların katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örneklemede, bilgi açısından zengin kişilere ulaşılmasına olanak sağlamaktadır (Patton 2014). Bu sayede araştırmanın temel amacına uygun kişilerin çalışmaya katılmasına fırsat verilmektedir. Araştırmacıların, önceden belirlenen kriterleri ve nitelikleri ortaya koyan kümenin alınmasını gerektirmektedir (Keskin ve Akyol 2014). Araştırma da özel bir gruptan oluştuğu için, amaçlı örnekleme yönteminin araştırmanın gereksinimlerine karşılık verebileceği kabul edilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerine ait ayrıntılar Tablo 2'de yer almaktadır.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Nitel araştırmalar tecrübe ve anlamları ifade etmeye odaklanan çalışmalar olduğu için, nicel araştırmalara göre daha zor ölçülebilir ifadelerle sahip olduğu görülmektedir (Jamal ve Hollinshead 2001). Lincoln ve Guba (1985) nitel araştırma yöntemi kullanan çalışmaları daha güvenilir ve geçerli kılmak için dört boyut sunmaktadır: araştırma bulgularının gerçeği yansıtması (gerçek değer), araştırma konusundaki bulguların uygulanabilir olması (uygulanabilirlik), araştırmanın benzer bir ortamda ve benzer katılımcılarla tekrarlandığında tutarlılık sağlaması (tutarlılık) ve bir araştırma sonucu bulgularının araştırmacıların kendi çıkarlarını ve bakış açılarını değil, katılımcıların görüşlerini (tarafsızlık) yansıtmasıdır. Araştırmanın türüne bakılmaksızın geçerlilik ve güvenilirlik ile ilgili konular; bir çalışmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması ve bulguların sunulma şekli ile ilgili önemli endişelerdir (Merriam 2009). Nitel çalışmalarda geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması için dikkat edilmesi gereken hususlar bu çalışmada da dikkate alınmıştır. Bu noktada ilk olarak; turizmde bilgi üretimi, mod 1, mod 2 bilgisi, arama konferanslarının mod 2 bilgi platformu olarak önemi ve Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Verilerin analizi için alınan cevaplar düzenli bir formata dönüştürülmesi ve rapor haline getirilmesi sağlanmıştır. Veri analizi sürecinde katılımcıların gizliliğini korumak için, araştırmaya katılan bütün katılımcılara bir kod (D1, M1, K1...) verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcı No	Cinsiyet	Akademik Unvan	Konferanstaki Rolü
D1	Erkek	Profesör Doktor	Düzenleyici
D2	Erkek	Profesör Doktor	Düzenleyici
M1	Erkek	Profesör Doktor	Moderatör
M2	Erkek	Doçent Doktor	Moderatör
K1	Erkek	Profesör Doktor	Katılımcı
K2	Erkek	Profesör Doktor	Katılımcı
K3	Kadın	Profesör Doktor	Katılımcı
K4	Erkek	Profesör Doktor	Katılımcı
K5	Kadın	Doçent Doktor	Katılımcı
K6	Erkek	Doçent Doktor	Katılımcı
K7	Kadın	Profesör Doktor	Katılımcı
K8	Erkek	Doçent Doktor	Katılımcı

lınımlarla tekrarlandığında tutarlılık sağlaması (tutarlılık) ve bir araştırma sonucu bulgularının araştırmacıların kendi çıkarlarını ve bakış açılarını değil, katılımcıların görüşlerini (tarafsızlık) yansıtmasıdır. Araştırmanın türüne bakılmaksızın geçerlilik ve güvenilirlik ile ilgili konular; bir çalışmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması ve bulguların sunulma şekli ile ilgili önemli endişelerdir (Merriam 2009). Nitel çalışmalarda geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması için dikkat edilmesi gereken hususlar bu çalışmada da dikkate alınmıştır. Bu noktada ilk olarak; turizmde bilgi üretimi, mod 1, mod 2 bilgisi, arama konferanslarının mod 2 bilgi platformu olarak önemi ve Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Verilerin analizi için alınan cevaplar düzenli bir formata dönüştürülmesi ve rapor haline getirilmesi sağlanmıştır. Veri analizi sürecinde katılımcıların gizliliğini korumak için, araştırmaya katılan bütün katılımcılara bir kod (D1, M1, K1...) verilmiştir.

Araştırma Soruları

Bu çalışma kapsamında yanıtlanması gereken temel araştırma sorusu:

- Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında ele alınan konular, konuların güncelliği, katılımcı profili, katılımcı seçme kriterleri, bilginin ortaya konulmasında izlenen yöntemler, ortaya çıkan sonuçların akademi ve sektöre yansımaları nelerdir?

Çalışma kapsamında yanıtlanması amaçlanan alt araştırma soruları:

- Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının düzenlenmesi nasıl başlamıştır?
- Geleceğin tasarlanmasında ortak akıl kavramının taşıdığı önem nedir?
- Konferansların düzenlenme sıklığı ve sürdürülebilirliğindeki etkenler nelerdir?
- Konferanslarda gün sayısı ve yer seçiminde hangi kriterler dikkate alınmaktadır?

- Konferanslarda konu seçimi, izlenen yöntem ve katılımcı seçimi kriterleri arasında neler bulunmaktadır?
- Konferanslarda düzenleyicilerin ve üst yönetimin görevleri arasında neler bulunmaktadır?
- Konferanslarda sürecin heyecan verici aşaması nedir?
- Ortak akli ortaya çıkarmadaki etkenler nelerdir?
- Konferanslarda kültürel unsurların etkisi nedir?
- Konferansların finansmanı, reklam, tanıtım ve duyuruları nasıl gerçekleştirilmektedir?
- Konferansların sonuçları sektöre ve ulusal politikalara nasıl yansımaktadır?
- Konferansların sonuç raporları ilgili taraflara nasıl ulaştırılmaktadır?
- Konferanslar uluslararası katılıma açılacak mıdır?
- Moderatörler Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarına nasıl katılmaya başlamıştır?
- Moderatörlerin görevleri arasında neler bulunmaktadır?
- Ortak akli ortaya çıkarmadaki stratejiler veya yöntemler arasında neler bulunmaktadır?
- Konferanslarda moderatörlerin zorlandığı hususlar arasında neler bulunmaktadır?
- Etkili bir moderatörlük için neler gerekmektedir?
- Konferanslarda zaman planlaması yapılırken nelere dikkat edilmektedir?
- Katılımcılar konferanslara nasıl katılmaya başlamışlardır?
- Katılımcılar konferanslara davet edilmeyi bir ayrıcalık olarak görmekte midir?
- Katılımcılar konferanslarda izlenen yöntemi doğru ve etkili bulmaktadırlar mıdır?
- Katılımcılar konferanslarda düşüncelerini rahatlıkla dile getirebilmektedirler midir?
- Katılımcılar etkili bir arama konferansının gerçekleşmesi için neler önermektedirler?

Bu araştırma soruları ile Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının etkinliğinin de-

ğerlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada bu sorular üzerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmada veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme ile katılımcı gözlem tekniğinden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise açık uçlu sorulardan meydana gelen yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Araştırmada, söz konusu olan Konferanslara katılma deneyimine ilişkin düşüncelerin derinlemesine bir şekilde ortaya çıkaracak verileri toplamak için iki adet nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Katılımcı gözlem tekniğinde, araştırmacının bizzat kendisi veri toplamada temel bir konumda yer almaktadır. Araştırmayı gerçekleştiren kişi, katılımcı gözlemci olarak gözlemi yapacağı gruptan izin alarak grup çalışmalarına katılmaya başlamaktadır (Uzuner 1999). Bu tekniğin avantajı ise, araştırmacının konu ile ilgili olayın gerçekleştiği yerde bizzat bilgi edinme fırsatı elde etmesidir. Bu doğrultuda konferanslarda görev alan iki düzenleyici, iki moderatör ve katılımcı konumunda bulunan sekiz kişi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan görüşme formu için Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 26/03/2021 tarih ve 16415 onay alınmıştır.

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları düzenleyicilerine yönelik 14 adet soru, moderatörlerine yönelik 12 adet soru ve katılımcılara yönelik ise 10 adet açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin tamamı Mart-Aralık 2021 tarihleri arasında, araştırmacının kendisi tarafından yüz yüze, telefon üzerinden veya yazılı şekillerde gerçekleştirilmiş ve veriler katılımcıların izni alınarak ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Ayrıca görüşmeler esnasında katılımcıların ifadeleri üzerine gerekli görülen yerlerde yardımcı olunarak, açık uçlu soruların daha net bir şekilde anlaşılması sağlanmıştır. Söz konusu olan arama konferanslarında gerçekleştirilen görüşmeler ile elde edilen cevaplar ve katılımcı gözlemci notları, araştırmanın birincil kaynaklarını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında düzenleyici konumunda görev alan iki kişi, moderatör konumunda görev alan iki kişi ve katılımcı konumunda bulunan sekiz kişiye yöneltilen araştırma soruları dikkate alınarak toplanılan veriler ile katılımcı gözlemcinin gözlem bulgularına yer verilmektedir.

Araştırma Sorularına İlişkin Bulgular

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarını Düzenlemenizin Başlangıç Hikayesinden Bahseder misiniz?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferansların düzenlenmesinin başlangıç hikayesine verilen cevaplar incelendiğinde, 2009 yılında Muğla’da başladığı görülmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarını Hangi Sıklıklarla Düzenliyorsunuz ve Konferansların Sürdürülebilirliğindeki En Önemli Etkenler Nelerdir?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferansların düzenlenme sıklığı ve sürdürülebilirliğine bakıldığında, her yıl turizm haftasına denk gelen zaman diliminde ve gelen taleplere göre başka aylarda da gerçekleştirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında ise, Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansları bazı yıllarda birden fazla yapıldığı için sayısı 15’e ulaşmıştır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Gün Sayısı ve Yer Seçiminizi Hangi Kriterlere Göre Belirliyorsunuz?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferansların gün sayısının ve yer seçiminin belirlenmesi incelendiğinde, konferanslara ağırlıklı olarak akademisyenler çağırılmıştır. Gün sayısında ve yer seçiminde herhangi bir sistem olmadığı görülmektedir ancak akademisyenlerin ders programları ile çakışmamasına dikkat edilmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında Konu Seçimi, İzlenen Yöntem ve Katılımcı Seçimi Kriterleri Nasıl Belirlenmektedir? Katılımcı Seçiminde Sizi En Çok Zorlayan Başlıklar

Nelerdir?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferanslarda konu seçimi, izlenen yöntem, katılımcı seçim kriterleri ve katılımcı seçiminde karşılaşılan sorunlar ele alındığında; konu seçiminde daha önce gündeme getirilmemiş ancak konuşulmasına ihtiyaç duyulan konular seçilmiştir. Ayrıca Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı olmasından dolayı da turizm eğitimi ile ilgili konulara sadık kalınmıştır. Katılımcı seçiminde, belirlenen konuya en fazla katkı sağlayabilen kişilerin davet edildiği görülmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında Yönetici ve Üst Yönetim Olarak Sizin Görevleriniz Nelerdir?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferanslarda yönetici ve üst yönetim olarak görevlerin belirlenmesine yönelik verilen cevaplar incelendiğinde, iki kişi düzenleyici olarak konferanslarda görev almaktadırlar. Yönetici olarak konu seçimi, sponsor desteğinin ayarlanması, katılımcıların belirlenmesi, kalınacak otellerin ayarlanması gibi ihtiyaçların giderilmesine yardımcı olmaktadır.

“Ortak Akli Ortaya Çıkarmadaki Etkenleri Önem Sırasına Göre Nasıl Sıralarsınız (Fiziksel Ortam, Katılımcılar, Konu Başlığı, İnfomal İlişki vb)?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Ortak akli ortaya çıkarmadaki etkenlerin belirlenmesine yönelik verilen cevaplar incelendiğinde, fiziksel etkenler ve katılımcı profillerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Fiziksel ortam yetersiz olduğu takdirde olumsuz durumlar meydana gelebilmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Finansmanı, Reklam, Tanıtım ve Duyuruları Nasıl Gerçekleştiriliyor? Katılımcıların Ödediği Bir Ücret Var mı?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferansların finansmanı, reklamı, tanıtımı, duyurularının nasıl gerçekleştirildiği ve katılımcıların ödediği bir ücret olup olmadığının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, ilk iki arama konferansı Muğla Üniversitesi ve Anatolia iş birliği çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Diğer arama konferanslarında ise, düzenleyiciler

kendi imkanları ile toplantıları düzenlemişlerdir. Arama konferansı katılımcılarının ödemeleri gereken herhangi bir ücret bulunmazken yalnızca kendi ulaşım masraflarını karşılamaktadırlar.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporlarının İlgili Taraflara Yeterince Ulaştırıldığını Düşünüyor musunuz?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferans sonuç raporların ilgili taraflara yeterince ulaştırıldığının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, arama konferansının sonuç raporları ilgili taraflara yeterince ulaştırılmaktadır. Sonuç raporları hem basılı olarak hem de internet ortamından yayımlanmaktadır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarını uluslararası katılıma açmayı düşündünüz mü?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin verdiği cevaplar:

Konferansların uluslararası katılıma açılmasının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, düzenleyiciler maliyetinin çok fazla olması sebebiyle konferansları uluslararası katılıma açmayı düşünmemektedirler.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarına Moderatör Olarak Katılma Hikayenizden Bahseder misiniz?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Arama konferanslarına moderatör olarak katılma hikayesinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, bir moderatörün ağırlıklı olarak bu görevde yer aldığı görülürken, diğer moderatörün ise diğer kişinin yaşadığı yoğunluk sebebi ile görevi kabul ettiği görülmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında Moderatörün Görevleri Nelerdir?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Moderatörün görevlerinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, arama konferanslarının organize sürecinde yer almamaktadırlar ancak katılımcıların kimler olduğu ve ana tema hakkında önceden bilgi sahibi olmaktadır. Toplantı katılımcılarının profillerini inceleyerek, toplantı sürecine destek olmaktadır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında Ortak Akli Ortaya Çıkarma Strateji veya

Yönteminizden Bahseder misiniz?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Ortak aklın ortaya çıkarılmasındaki strateji veya yöntemlerin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, ortak aklın ortaya çıkarılmasındaki ilk aşama, buz kırmadır yani katılımcıların kendilerini tanıtmalarıdır. Ortak aklın asıl ortaya çıktığı yer ise grup çalışmalarıdır. Bu noktada herkes eşit haklara sahiptir ve kişilerin sahip oldukları rütbelere geri planda bırakılmaktadır.

“Ortak Akli Ortaya Çıkarmadaki Etkenleri Önem Sırasına Göre Nasıl Sıralarsınız (Fiziksel Ortam, Katılımcılar, Konu Başlığı, İnfomal İlişki vb)?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Ortak akli ortaya çıkarmadaki etkenlerin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, fiziksel mekân önem taşımaktadır. Çünkü konferanslar cazip bir yerde düzenlenirse, kişiler daha çok gelme istediğinde olmaktadır. Ardından katılımcı profillerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Konferans konusu ile ilgili bilgi ve beceriye ayrıca düşüncelerini ifade edebilme yeteneğine sahip kişilerin çağırılması kritik bir öneme sahiptir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Moderatörü Olarak En Çok Zorlandığınız Konular Nelerdir?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Moderatör olarak en çok zorlanılan konuların belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, konferans sürecinin takip edilmesi, objektifliğin sağlanması ve herkese eşit konuşma hakkının tanınması noktasında sıkıntıya düşebilmektedirler.

“Etkili Bir Moderatörlük Yapabilme Yeterlilikleri Sizce Nelerdir?” sorusuna ilişkin moderatörlerin verdiği cevaplar:

Etkili moderatörlük yapabilme yeterliliklerinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, moderatörün iyi bir dinleyici olması, konferans sırasında notlarını alması gerektiği, gerekli olmadığı sürece toplantıya müdahale etmemesi, detaylara özen göstermesi, hafızasının güçlü olması ve konferans sürecini iyi bir şekilde takip etmesi gerekmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarına Katılma Hikayenizden Bahseder misiniz? Ve Şu Ana Kadar Kaç Kere Katıldınız?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar:

Katılımcılara konferanslara katılma hikayeleri ve toplamda kaç kere katıldıklarının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, katılımcılardan 3 kişi arama konferanslarına 1 kez; 3 kişi 2 kez, 1 kişi 3 kez ve 1 kişi de 12 kez katılmıştır. Katılımcıların tamamı organizatörlerden gelen davet üzerine toplantılara katılmaya başlamışlardır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansına davet edilmeyi bir ayrıcalık olarak kabul ediyor musunuz?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar:

Konferanslara davet edilmenin bir ayrıcalık olarak görülmesinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, beş katılımcı arama konferanslarına davet edilmeyi bir ayrıcalık olarak görmektedirler, ancak üç kişi herhangi bir ayrıcalık olarak düşünmemektedirler.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında izlenen yöntemi doğru ve etkili buluyor musunuz?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar:

Konferanslarda izlenen yöntemin doğru ve etkili bulunmasının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, yedi kişi izlenen yöntemi doğru ve etkili bulurken, yalnızca 1 kişi kısmen doğru ve etkili görmüştür.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında düşüncelerinizi rahatlıkla dile getirebildiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar:

Konferanslarda düşüncelerin rahatlıkla dile getirilebilmesinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, araştırmaya katılan katılımcıların tamamı konferanslarda düşüncelerini rahatlıkla dile getirebilmişlerdir.

“Etkili bir Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansının gerçekleşmesi için neler önerirsiniz?” sorusuna ilişkin katılımcıların verdiği cevaplar:

Etkili bir arama konferansının gerçekleşmesinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, dört kişinin arama konferanslarının mevcut for-

muyla yeterli etkili olduğunu ancak çeşitlilik bakımından her üniversiteyi temsilen bir kişinin davet edilmesinin çeşitlilik açısından önem taşıdığını ifade etmektedirler. Dört kişinin ise katılımcı seçiminde dikkat edilmesi gerektiği ve daha fazla sektör ve paydaş katılımının olması gerektiğini belirttikleri görülmektedir.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarında geleceğin tasarlanması noktasında ortak akıl kavramı neden bu kadar önem taşımaktadır?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin, moderatörlerin ve katılımcıların verdiği cevaplar:

Geleceğin tasarlanması noktasında ortak akıl kavramının taşıdığı önemin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, farklı görüşlerin durumu zenginleştirilmesi, olası senaryoların önceden öngörülebilmesi, çok katılımcı bir süreç olması, kalitenin iyileştirilmesi ve problem çözme, çokça fikir alışverişinin yapılması ve konuların derinlemesine tartışılmasıdır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansından Etkili Sonuç Almada, Sizce Kültürel Unsurlar Ne Derece Etkilidir?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin, moderatörlerin ve katılımcıların verdiği cevaplar:

Konferanslarda etkili sonuç alınmasında kültürel unsurların etkisinin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, ortak aklın kendi kültürümüzde zor bir süreç olması ve konferansın düzenlenme amaçlarından bir tanesinin de bu olması, önemli olan hususun bilgi birikimi olması ve yaş, cinsiyet, eğitim gibi faktörlerin önemsiz olması, arama konferanslarında ortak kültürden gelen ve ortak sorunları olan homojen bir grup oluşturulması, tartışılan konuyla alakalı ortak akıl yürütülerek hazırlanan raporun daha kapsayıcı ve etkili olmasıdır.

“Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Sektöre ve Ulusal Politikalara Yansımalarını Nasıl Değerlendirirsiniz ve Bunu Arttırmak İçin Ne Önerirsiniz?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin, moderatörlerin ve katılımcıların verdiği cevaplar:

Konferansların sektöre ve ulusal politikalara yansımalarının belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde, arama konferansları sayesinde sektör ve akademisyen bağının oluşmasının sağ-

landığı, konferanslarda kısa, orta ve uzun vadeli öneriler geliştirildiği ve paydaşların bu kararlara katkılarının bulunduğu, konferansların etkinliği için sürekli olması ve kurumsallaşması gerektiği, konferans çıktılarının tüm paydaşlar ile paylaşılmasının önem taşıması ve konferans sonuçlarının izlenmesi için bir kontrol mekanizmasının geliştirilmesidir.

“Konu İle İlgili Ekleme İstedığınız Görüş ve Önerileriniz Nelerdir?” sorusuna ilişkin düzenleyicilerin, moderatörlerin ve katılımcıların verdiği cevaplar:

Konu ile ilgili eklenmek istenilen görüş ve önerilerin belirlenmesine yönelik cevaplar incelendiğinde ise, arama konferanslarında desteğe bağlı olarak düzenlenmesine devam edilmesinin istendiği, arama konferansı formatının geliştirilebileceği ve bazı yönetsel eklemlerin yapılabileceği, online platformlarda da arama konferanslarının gerçekleştirilmesi gerektiği, arama konferanslarında pratik ve detaylı analizler yapılabildiği için daha fazla yaygınlaşması gerektiği, konferanslara her kademeden turizm eğitimi uzmanlarının ve sektör temsilcilerinin davet edilmesi gerektiği önerilerinin sunulduğu görülmektedir.

Katılımcı Gözlemci Gözlem Notları

26-29 Aralık 2019 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen 15. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansının birinci gününde, konferans katılımcıları konaklatılacak otele giriş yapmaya başlamışlardır. Konferansın ikinci gününde ise, sabah kahvaltısının ardından konferansın gerçekleştirileceği Antalya Bilim Üniversitesine geçiş yapılmıştır. Toplantının yapılacağı salon yeterli kadar büyük bir yapıya sahip olmakla birlikte, ferah ve aydınlık bir mekân olarak göze çarpmaktadır. Katılımcıların yaka kartları, sunum esnasında notların tutulmasına yardımcı olabilecek dosyalar, alınan kararların yazılacağı beyaz panolar ve içecek gibi ikramlıkların toplantıya başlamadan önce hazırlanıldığı görülmüştür.

Moderatör toplantı esnasında SİSMA (Sistem, İş, Süreç ve Meslek Analizi) ve SWOT tekniklerinden faydalanılacağını; bu yöntem ile hızlı,

etkin ve detaylı sonuçlar elde edilebileceğini ve sonuçların raporlaştırıldığını aktarmıştır. Çalışma kuralları arasında; herkesin eşit haklara sahip olduğu, eleştiri değil yapıcı öneriler sunulması gerektiği, kişilerin katkılarını 1-2 cümle ile ifade edebilmeleri, uç fikirlerinde paylaşılması gerektiği ve sonuç raporuna geçebilecek ifadelerin söylenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Sürecin bu aşaması öğle saatlerine kadar sürmüştür ve yemek için bir mola verilmiştir. Mola ardından moderatör katılımcılardan turizm fakültelerinin güçlü yönlerini (28 madde) ve turizm fakültelerinin geliştirilmesi gereken yönleri ve sorunlarının (89 madde) belirlenmesini istemiştir. Belirlenen bu maddeler moderatör tarafından herkesin görebileceği bir beyaz tahta üzerine not edilmiştir. Sürecin devam eden bölümünde ise çalışma grupları belirlenmiştir. Kurumsal Yapı, Akademik Kadro, Eğitim ve Öğretim Niteliği, Alana Özgü Araştırmalar ve Yayınlar, Paydaşlar ile İlişkiler Çalışma Grubu olmak üzere beş adet çalışma grubu oluşturulmuştur. Konferans katılımcılarının, istedikleri çalışma grubunda yer alabilmelerine özen gösterilmiştir. Her grubun ise bir başkanı ve grup sözcüsü seçilmiştir. Grup çalışmaları akşam saatlerinde sona ermiştir. Akşam yemeğinden sonra kalınacak otele yeniden geri dönüş yapılması sağlanmıştır.

Konferansın üçüncü gününde, sabah kahvaltısının ardından yeniden toplantıların gerçekleştirildiği Antalya Bilim Üniversitesine geçiş yapılmıştır. Grup çalışmaları akşam saatlerine kadar devam edilmiştir ve grup sözcüleri sıra ile söz alarak çözüm önerilerini tüm katılımcılara sunmuşlardır. Akşam yemeğinden sonra otellere yeniden dönüş sağlanmıştır. Konferansın son gününde ise, katılımcılar otelden ayrılmışlardır. Konferansın düzenlenmesinin ardından sonuç raporu hem basılı hem de internet ortamında yayımlatıldığı görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çok boyutlu bir yapıya sahip olan turizm ile ilgili ilk çalışmaların 1960’lı ve 1970’li yıllarda ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Özellikle de sosyal bilimler içerisinde yer alan çeşitli disiplin-

lerin, turizm alanına olan ilgilerinin artmaya başladığı dikkat çekmektedir. Son yıllarda sosyal bilimciler yoksulluğun azaltılması, göç, çevre bilinci, ekolojik yöneticilik ve sömürgecilik şeklindeki çeşitli sosyal, kültürel, ekonomik ve politik gibi problemleri ele aldıkları görülmektedir ancak bu olguları tek bir disiplinin varlığı ile açıklamak zor bir duruma dönüşmektedir (Hollinshead ve Ivanova 2013). Bu bağlamda bilim insanları tek bir disiplin yerine mevcut akademik disiplinlerin ötesinde yani çok disiplinli bir bilgi üretimini benimsedikleri görülmektedir. Turizm bilgisi de çok disiplinli ve disiplinler arası bir yaklaşım ile ele alınmaktadır.

Bu araştırmada da mod 2 bilgi üretim platformlarından birisi olan Türkiye'de gelenekselleşmiş Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın alan yazınına bakıldığında, yabancı literatürde arama konferansları ile ilgili birçok çalışmaya rastlanılmaktadır. Türkiye'de ise arama konferanslarına bir bilgi üretim platformu olarak ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebepten dolayı, çalışmanın yerli literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarına düzenleyici, moderatör ve katılımcı olarak katılanların, konferans deneyimlerine ilişkin alguların araştırılmasının amaçlanmıştır. Çalışmada araştırma deseni olarak ise, fenomenoloji tercih edilmiştir. Araştırmada veri toplama tekniği olarak görüşme ile katılımcı gözlem tekniği ve veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan meydana gelen yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Araştırmacının bizzat kendisi, veri toplamada ana bir konumda yer almaktadır. Bu teknik sayesinde, araştırmacı konu ile ilgili olayın gerçekleştiği yerde bilgi elde etme fırsatı kazanmaktadır. Araştırmacı bu çalışma kapsamında, 26-29 Aralık 2019 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 15. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansını canlı olarak takip etmiştir. Araştırmacı konferansın yapıldığı esnada hem raportör olarak hem de düzenli aralıklarla notlar alıp gözlem yapan bir kişi olarak süreçte yer almıştır. Bir Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı sürecinin nasıl işlediği, katılımcı-

ların davranışlarını, duygu ve düşüncelerini rahatlıkla dile getirip getiremediklerini gibi hususlara dikkat ederek gözlemlerini gerçekleştirmiştir. Görüşme yapılacak katılımcılar ise örnekleme yöntemiyle seçilmiştir ve bu sayede de yalnızca Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarına katılma deneyimi yaşayan kişilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı 2009 yılında Muğla'da düzenlenmeye başlanmıştır. Konferanslar turizm haftasına denk gelen zaman diliminde ve gelen istekler üzerine başka aylarda da düzenlenmiştir. Toplantılara ağırlıklı olarak akademisyenler çağırılmıştır. Konuların seçiminde daha önce gündeme getirilmemiş konular seçilmiştir. Katılımcı seçiminde belirlenen konuya katkı sağlayabilecek kişilerin davet edilmektedir. Konferanslar düzenlenirken çeşitli kurumlarla ve sektörle iş birliği yapılmaktadır. Konferans katılımcılarının ödemeleri gereken herhangi bir ücret bulunmamaktadır yalnızca ulaşım masraflarını karşılamaktadırlar. Sonuç raporları hem internet hem de basılı olarak yayımlanmaktadır.

Konferanslarda bir moderatör ağırlıklı olarak görevi üstlenmektedir, diğer moderatör ise diğer kişinin yaşadığı yoğunluk sebebi için görevi kabul etmiştir. Moderatörler arama konferanslarının organize sürecinde yer almamaktadırlar ve toplantı sürecine destek olmaktadır. Ortak akıl grup çalışmaları sırasında ortaya çıkmaktadır ve tüm katılımcılar eşit haklara sahiptir.

Katılımcılardan 3 kişi arama konferanslarına 1 kez, 3 kişi 2 kez, 1 kişi 3 kez ve 1 kişi de 12 kez katılmıştır. Beş katılımcı arama konferanslarına davet edilmeyi bir ayrıcalık olarak görmektedir ancak üç kişi ayrıcalık olarak düşünmemektedirler. Çalışmaya katılan katılımcıların tamamı konferanslarda düşüncelerini rahatlıkla dile getirdiklerini belirtmişlerdir. Konferansların etkinliği için devamlı olması ve kurumsallaşması gerekmektedir. Çıktılar ise tüm paydaşlar ile paylaşılmalıdır. Ayrıca konferanslara tüm kademelerden turizm eğitimi uzmanları ve sektör temsilcileri davet edilmelidir. Bu bağlamda davet edilmeyen paydaş gruplarının katılımı da sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ackoff, R. L. ve Emery, F. (2006). *On Purposeful Systems: An Interdisciplinary Analysis of Individual and Social Behavior as a System of Purposeful Events* (İkinci Basım). Chicago: AldineAtherton, Inc.
- Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu (2009). <https://anatoliajournal.com/aramak>, Erişim tarihi: 10 Mart 2022.
- Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu (2016). <https://anatoliajournal.com/aramak>, Erişim tarihi: 10 Mart 2022.
- Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P. ve Trow, M. (1994). *The New Production of Knowledge*. Londra: Sage.
- Goeldner, C. R., (1988). *The Evaluation of Tourism as an Industry and a Discipline. Paper presented to, International Conference for Tourism Educators*. Guildford, University of Surrey.
- Graburn, N. ve Jafari, J. (1991). Tourism Social Science, *Annals of Tourism Research*, 18 (1): 1-11.
- Gunn, C. A. (1994). A Perspective on the Purpose and Nature of Tourism Research Methods. İçinde Ritchie, J. R. B. ve Goeldner, C. R. (Editörler), *Travel, Tourism and Hospitality Research* (ss. 3-11). Toronto: John Whey and Sons.
- Gülcan, B. (2009). Turizmin Disipliner Evrimi, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1): 186-206.
- Gülcan, B. (2009). Türkiye'deki Turizm Akademisyenleri Turizmi Ayrı Bir Bilim Dalı Olarak Kabul Ediyorlar Mı?, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2): 1-23.
- Gülcan, B. (2010). Turizmin Disipliner Gelişimini Tamamlaması Yolunda Disiplinlerarası Çalışmaların Önemi, *I. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi* (ss. 129-141). Türkiye: Nevşehir.
- Gülcan, B. (2011). Turizmde Doçentlik Unvanı: Kapalı Kariyer Yolu ve Etkileri, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3 (1): 3-32.
- Hall, M., Williams, A. ve Lew, A. (2004). Tourism: Conceptualizations, Institutions, and Issues. İçinde Lew, A., Hall, M., ve Williams, A. (Editörler), *A Companion to Tourism* (ss. 3-21). Malden: Blackwell.
- Hollinshead, K. ve Ivanova, M. (2013). Tourism Studies and The Imperative for Postdisciplinary Knowing. İçinde Smith, M. K. ve Richards, G. (Editörler.), *The Routledge Handbook of Cultural Tourism* (ss. 53-62). Routledge.
- Jafari, J. ve Ritchie, J. R. B. (1981). Toward a Framework for Tourism Education: Problems and Prospects, *Annals of Tourism Research*, 8 (1): 13-34.
- Jamal, T. ve Hollinshead, K. (2001). Tourism and the Forbidden Zone: The underserved power of Qualitative Inquiry, *Tourism Management*, 22 (1): 63-82.
- Jasanoff, S. (2004). The Idiom of Co-production. İçinde Jasanoff, S. (Editör), *States of Knowledge: the Co-Production of Science and the Social Order* (ss. 1-12). London: Routledge.
- Jovicic, Z. (1988). A Plea for Tourismological Theory and Methodology, *Revue de Tourisme*, 43 (3): 2-5.
- Kellert, S. H. (2008). *Borrowed Knowledge: Chaos Theory and The Challenge Learning Across Disciplines*. Chicago: University of Chicago Press.
- Keskin, H. K. ve Akyol, H. (2014). Yapılandırılmış Okuma Yönteminin Okuma Hızı, Doğru Okuma ve Sesli Okuma Prozedisi Üzerindeki Etkisi, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4): 107-119.
- Kozak, M. A. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22 (1): 1-20.
- Kunwar, R. R. (2018). Tourism Education, Curriculum Spaces, Knowledge Production, and Disciplinary Pluralism, *The Gaze: Journal of Tourism and Hospitality*, 9 (1): 83-155.
- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. CA: Sage, Newbury Park
- Mapp, T. (2008). Understanding Phenomenology: The Lived Experience, *British Journal of Midwifery*, 16 (5): 308-311.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. New Jersey: Jossey Bass Publications.
- Merton, R. K. (1996). The Ethos of Science. İçinde, Sztompka, P. (Editör), *On Social Structure and Science* (ss. 267-276). Chicago: University of Chicago Press.
- Kozak, M. (2009). 1.Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu, <https://anatoliajournal.com/aramak>, Erişim tarihi: 10 Mart 2022.
- Kozak, N., Edgü, S. ve Kozak, M. (2016). 11. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu, <https://anatoliajournal.com/aramak>, Erişim tarihi: 10 Mart 2022.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice* (Dördüncü Basım). London: SAGE Publications.
- Platenkamp, V. C. J. M. (2007). Contexts in Tourism and Leisure Studies: A Cross-Cultural Contribution to the Production of Knowledge, (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Hollanda: Wageningen Üniversitesi.
- Sismondo, S. (2008). Science and Technology Studies and an Engaged Program. İçinde Hackett, E. J., Amsterdamska, O., Lynch, M. ve Wajcman, J. (Editörler), *The handbook of Science and Technology Studies* (ss. 13-32). Cambridge: The MIT Press.
- Styhre, A. ve Lind, F. (2010). The Softening Bureaucracy: Accommodating New Research Opportunities in the Entrepreneurial University, *Scandinavian Journal of Management*, 26 (2): 107-120.
- Taylor, S. J., Bogdan, R. ve DeVault, M. (2016). *Introduction to Qualitative Research Methods: A Guidebook and Resource* (İkinci Basım). Los Angeles: Wiley.
- Tribe, J. (1997). The Indiscipline of Tourism, *Annals of Tourism Research*, 24 (3): 638-457.
- Uzuner, Y. (1999). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. İçinde Şimşek, A. (Editör), *Niteliksel Araştırma Yaklaşımı* (ss. 173-193). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Weaver, K. ve McGann, J. (2017). Think Tanks and Civil Societies in a Time of Change. İçinde, McGann, J. ve Weaver, K. (Editörler), *Think Tanks and Civil Societies* (ss. 1-35). London: Routledge.
- Ziman, J. (2000). Postacademic Science: Constructing Knowledge with Networks and Norms. İçinde, Segerstråle, U. (Editör), *Beyond the Science Wars: The Missing Discourse about Science and Society* (ss. 135-154). ABD: State University of New York Press.

Türkiye'deki Geleneksel Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferanslarının Analizi

Mehtap CELEP

Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu (2013). Yüksek lisans derecesini Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nden Rekreasyon Yönetimi Dalı'ndan aldı (2022). Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda ücretli İngilizce öğretmenliği görevlerinde bulunmuştur. Temel çalışma alanları; kültür turisti tipolojileri, taşıma kapasitesi, arama konferanslarıdır.

Bilgehan GÜLCAN

Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi'nden mezun oldu (1993). Yüksek lisans derecesini Gazi Üniversitesi'nden Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan (1997), doktora derecesini de Gazi Üniversitesi'nden Turizm İşletmeciliği Dalı'ndan aldı (2002). Gazi Üniversitesi'nde çalışmaya başladı (1994). Doçentlik unvanını Pazarlama alanında aldı (2011). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nde görev yaptı (2010-2015). Profesörlüğe Gazi Üniversitesi'nde yükseltildi (2018). Halen Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Temel çalışma alanları; kültür turizmi, turizmde bilgi üretimi, turizm eğitimi, turizm pazarlaması, somut olmayan kültürel mirastır.